

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticoꝝ Specvlvm**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

In conuiuijs frugalitatem, & sobrietatem seruanda[m]. cap.vii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

In conuiuio frugalitatem, & sobrietatem seruandam
CAP. VII.

CAETERVM quia Canonici, & alij ecclesie pessimè in populo audiunt propter illorum conuiuio luxum, & delicias, ad demonstrandam frugalitatem & sobrietatem in illis præstantiam non grauabimur adhuc ex D. Chrystomo, atque hoc ipsum demonstrare, atque comprobare. In hoc enim super illo, quod nemo leditur nisi à semetipsum accipiamus, inquit, si videtur, à conuiuio, & à maiori affluentia. In his enim diuitiarum magnificentia catur: conferamus mensam diuitis & medicorum curiamus utrosque conuiuias. Qui magis quam qui puram, veramque utriusque mensam capiunt. Illi namque, qui tota die attritis, & lassescunt, quibus utris distentione rumpuntur, atque oppressione suorum premuntur. In quorum corpore vini immixtione, velut naufragij cuiusdam fluctibus, obrutur necatur, ubi neque oculus, neque lingua, neque prius deseruit officijs, sed omnia membra corporis vinculis iacent vincula grauius, quam catenis, vnde pro eis ipse ad quietem datur, neque ad salubritatem dedit, sed exterriti somniis insanientibus, & furibundiores fiunt; & quasi sponte demones super dæmonia suæ; risus, & spectaculum omnibus etiam suis fiunt. Nihil agnoscunt eorum, quæ videntur, nec norunt; dicere aliquid, & audire non possunt, sed fœdissima portantur de accubitis ad lectos. In conuiuio igitur conuiuio magis voluptas est, an in illis, ubi potusque tantus est, quantum famem depellit, & Hunc modum vite natura docuit, illum corruptæ diuitis inuenit. Ideo denique in hoc etiam sanitate & ratio permanet, & honestas cum sobrietate conuiuio, sed adiutum potius, atque auctum vitæ, atque alacritate subnixum surgit incolume.

*Chryso. in
Hom. quod ne-
mo leditur nisi
à seipso.*

*Mensarum di-
uitis, & me-
dicorum colla-
tio; & utra
melior sit.*

*Incommoda
mensa diuitis.*

*Mensa medio-
cris.*

*Sobriorum cor-
porum dispositio.*

utrorumque corpora animosque considera; & illa magis robusta, & valida, ac succi plena, quæ

tribus, ac simplicibus viūtur alimoniis. Nec mihi nunc adducas in medium, si qui forte ex accidenti agitudine, aut qualibet debilitate fatigantur. Alia est ista causa, & alio in tempore requirenda. Hi verò, qui in deliciis, ac luxuria vitam ducunt, resoluta quidem corpora, & omni cera molliora circumferunt, atque agmine quodam infirmitatum repleta, quibusque ad cumulum malorum podagræ tremor & immatura senectus succedit, & est eis vita semper cum medicis, & medicamentis, sensus autem ipsi tardi, graues, obruti, & quodammodo iam sepulci. Et si aliquid voluptatis, aliquid iucunditatis habent, quis hæc iucunda dicat, & grata, qui tamen nouerit, quid sit iucunditas, & voluptas? A prudentibus enim ita definitur, quia hæc sit sola voluptas, cum quis desiderijs suis fruatur. Vbi verò frui desiderijs non potest, dum vel agritudo non sinit, vel satietas ipsa desiderari non facit, quæ onerosa efficit abundantia, sine dubio, & voluptas in eis pariter & iucunditas perit.

Denique considera agros, qui fastidio perurguntur, quomodo, quamuis suaues eis, & lauti apponantur cibi, horrori tamen eos accipiunt magis, quam voluptati. Sic ergo cum per abundantiam cupiditas fuerit extincta, pariter & voluptas, ac iucunditas perimitur; quia non tam ciborum gratia, quam desiderij gignit satisfactio voluptatem. Vnde & Sapiens quis, atque in horum disciplina philosophari bene sciens, aiebat: Anima in satietate posita fauis illudit: Ostendens etiam ipse, quia voluptas non in natura, vt diximus, ciborum, sed in desiderij vigore consistit. Propter hoc & Propheta mirabilia enarrans, quæ in Aegypto gesta sunt, quæque in eremo, inter cætera etiam hoc dicit: De petra melle saturauit eos. Equidem nusquam inuenimus mel fluxisse de saxo. Quid ergo est, quod dixit? Quoniam quidem post multam itineris fatigationem, & laborem, sitiētes aquas frigidis è saxo fluentibus fruebantur, easque multo cum desiderio hauriebant. Hoc ipso ergo quod dulcissime, & desiderabiliter potandi cupiditas explebatur, aquas illas mel appellauit, non quod natura aquarum fuerit commutata, sed quod dulcedo poculi instar mellis siticantibus, & desiderantibus obtineret dulcorem.

M Igitur

Mala dispositio corporis in deliciis viciuntium.

Voluptas quid sit.

Cupiditas, & voluptas per abundantiam extinguuntur.

a Proverb. 27.

Voluptas in quo consistat.

b Psal. 80.

Qui de petra melle saturati esse dicantur.

*Mensa medio-
cris longe me-
lior est dicitur.*

*a lib. 30. mo-
ral. cap. 27.
Quinque mo-
dis a gulatione
tamur.*

*b e. quinque
modis, de con-
secrat. dist. 5.
c. 1. Reg. 14.*

*d Exod. 16.
Esdra 2. cap. 9.
Iudith 5.*

*e 1. Reg. 2.
f Ezech. 16.
Iniquitas So-
doma.*

Igitur cum hæc ita sint, nec dubitari à quoquoque his possit, nisi sit aliquis aut contentiosus, aut fatuus, nonne palam est & in propatulo, quod sumus victus, & mensa mediocris plurimum iucunditas beat, & voluptatis: è contra verò diuitum mentes fragiles, & horridæ, ac morborum & contaminatae plenæ, & sicut ait quidam prudentium, in quibus ista sint etiam ea, quæ delectabilia videntur, Eodem tenent & ea, quæ D. Chrysostomus habet in Homil. 49. in 14. cap. Matth. & in Homilia 72. in 22. cap. Homil. 27. in epist. 1. ad Corint. & Hom. 2. ad Galathas. Sed breuitatis studio illa omittimus.

D. verò Gregorius tradens quibus modis à gula temur: Sciendum est, inquit, quia quinque vitia gula vitium tentat. Aliquando namque indigestio praëuenit; aliquando verò tempus non parum sed cibos lautiores quærit; aliquando verò quædam sunt, præparari accuratius expetit; aliquando & qualitati ciborum & tempori congruit, sed quantitate sumendi mensuram moderatam non excedit. Nonnunquam verò & abiectius est, quod desiderat, & tamen ipso æstu immensi desiderii peccat. Mortis quippe sententiam patris ore inmeruit, quia in gustu mellis constitutum edendum anteceffit. Et ex Ægypto populus eductus, immum occubuit; quia despecto manna, cibos appetiit, quos lautiores putauit. Et prima filiorum culpa suborta est, quod ex eorum voto sacerdos non antiquo more costas vellent de sacrificio accipere, sed crudas quærerent, quas accuratius præpararent. Et cum ad Hierusalem dicitur: Hæc sunt vitia Sodomæ sororis tuæ, superbia, saturitas præ abundantia: apertè ostenditur, quod idcirco perdidit, quia cum superbia vitio mensuram moderatam refectiois excessit. Et quia non cibis, sed appetitu vitio est, propterea lautiores cibos plerumque præter ipsa sumimus, & abiectiores non sine reatu contempnè degustamus. Vnde & antiquus hostis, quia non cibis sed cibi concupiscentiam esse causam damnationis intelligit; & primum sibi hominem non carne, sed

ventavit, hinc est, quod plerumque Adam culpa com-
mittitur, etiã cum abiecta, & vilia sumuntur. Nam cum
alimenta quadam saluti nostrę Deus contraria iudicat,
ab his nos quasi per sententiam vetat. Et dum concu-
piscentes noxia attingimus, profectò quid aliud, quàm
verita degustamus? Ea itaque sumenda sunt, quæ natu-
ræ necessitas quærit, & non quæ edendi libido suggerit.
Et idem tradens quæ ex gulæ vitio peccata prodeat:
De ventris, ait, ingluuic inepta latitia, scurrilitas, im-
munditia, multiloquium, hebetudo sensus circa intelli-
gentiam propagantur. Quod idẽ alibi ^b latius demon-
strans, dicit: Gulæ deditos superfluitas locutionis, le-
uitas operis, atque luxuria comitatur. Nisi enim illos
immoderata loquacitas raperet, diues ille, qui epulatus
quotidie dicitur splendide ^c, in lingua grauius non ar-
deret, dicēs: Pater Abraham, miserere mei, & mitte La-
zarum, vt intingat extremum digiti sui in aquam, vt re-
frigeret linguam meam, quia crucior in hac flāma. Qui-
bus profectò verbis ostēditur, quia epulando quotidie,
crebrius in lingua peccauerat, qui totus ardēs, refri-gera-
si se in lingua præcipuè requirebat. Rursum quia gulæ
deditos leuitas protinus operis sequitur, auctoritas sa-
cra testatur, dicens ^d: Sedit populus māducare, & bibere,
& surrexerunt ludere; quos plerumq; edacitas ad luxu-
riam pertrahit; quia dum satietate vēter extenditur,
aculei libidinis excitantur. Admonendi ergò sunt gulæ
dediti, ne in eo, quod escarum delectationi incumbunt,
luxuriæ se mucrone trāsfigant: & quanta sibi per esum
loquacitas, quanta mentis leuitas insidietur, aspiciant,
ne dum ventri molliter seruiunt, vitiorum laqueis cru-
deliter astringantur. Tanto enim longius à secundo pa-
rente receditur, quanto per immoderatum vsū, dum
manus ad cibum tenditur, parentis primi lapsus itera-
tur. Itaque ne aut gulæ deditos appetitus à mentis statu
deiciat, aut abstinentes afflicta caro ex elatione sup-
plantet, audiant illi ex ore veritatis ^e: Attendite vo-
bis, ne fortè grauentur corda vestra crapula, & ebrie-
tate, & curis huius mundi. Vbi vtilis quoque pa-
uor adiicitur: Et superueniat in vos repentinus dies
ille. Tanquam laqueus enim veniet in omnes, qui
M ij sedent

*Que nobis e-
denda sint.
Troles ex fru-
ctus gulæ.
a lib. 31. moral.
cap. 31.
b 3. par. cu. a
pastor. adma-
nitio. 20.*

c Luc. 19.

d Exod. 32.
1. Corinths. 10.

*Gulæ dediti,
quomodo ad-
monendi sint.*

e Luc. 21.

a *1. Corin. 6.* sedent super faciem omnis terræ. Audiant illi: ventri, & venter escis; Deus autem & hunc, & hanc
 b *Philipp. 3.* fruēt. Audiant illi b: Quorum Deus venter est, &
 c *Rom. 14.* ria in confusione ipsorum. Audiant illi c: Bocum
 non manducare carnem, & non bibere vinum, nec
 d *1. Timoth. 5.* quo frater tuus scandalizatur. Audiant illi d: Ne
 vino utere propter stomachum tuum, & frequenter
 infirmitates. Quatenus illi discant cibos carnis
 naturæ non appetere, & isti creaturam Dei, quam non
 petunt, non audeant condemnare.

Huc pertinent & illa, quæ B. Isidorus tradit de
 de summo bono cap. 42. quæ breuitatis causa con-
 tur. D. verò Bernardus de hac voluptate conu-
 loquens e: Voluptas, inquit, gutturis, quæ tam
 æstimatur, vix duorum obtinet longitudinem
 rum, & huius tam modicæ partis, tam exigua
 tio, quanta paratur sollicitudine, quanto sumptu
 grandi labore; quantam deinde parit molestiam
 monstruosius dilatantur renes, & humeri: hinc
 tes vteri non tam impinguntur, quàm impreg-
 ruina; dumque carnis omnis ossa non sustinent
 varij generantur.

Flib. 2. aduers. D. verò Hieronymus: Esus, inquit, carni-
Iovinian. tus vini, ventrisque saturitas, seminarium libidi-
Libidinis se- Vnde & Comicus; Sine Cerere, & Libero frig-
minarium. nus. Quod si quis existimat, & abundantia
 potionumque se perfrui, & vacare posse sapientia
 est, & versari in deliciis, & deliciarum vitis non
 se ipsum decipit. Sapientiæ enim studio, & deli-
 mul quis vacare non potest. Cum enim proci-
 remoti sæpe capiamur naturæ illecebris, & cogi-
 la cupere, quorum copiam non habemus: quantum
 sic circumdati retibus voluptatum, esse nos liber-
 tremur? Absque gustu, & cibis impossibile est
 corpus subsistere. Adesse ergo debet ratio, vt
 tantas sumamus escas, quibus non oneretur cor-
 libertas animi prægrauetur; quia & comedendum
 & deambulandum, & dormiendum, & digerendum
 postea inflatis venis incentiua libidinum sustinetur.
 Luxuriosa res vinum, & tumultuosa cbricitas.

Quantum cibi
sumendum sit.
Proverb. 20.
Luxuriosa res
vinum.

qui cum his miscetur non erit sapiens. Ne tales cibos accipiamus, quos aut difficulter digerere, aut comefos magno partos, & perditos labore doleamus. Olerum, pomorum, ac leguminum, & facilior apparatus est, & arte impendiisque coquorum non indiget; & sine cura sustentat humanum corpus, moderateque sumptus (quia nec auidè deuoratur, quod irritameta gulæ non habet) leuiore digestionè concoquitur. Nemo enim vno, aut duobus cibis, hisque vilibus, vsque ad inflationè ventris oneratur; quæ diuersitate carniùm, & saporis delectatione percipitur. Cùm variis nidoribus fumant patenæ ad elum sui expleta esurie, quasi captiuos trahunt. Vnde & morbi ex saturitate nimia concitantur; multi que impatientiam gulæ vomitu redimunt; & quod turpiter ingesserunt, turpius egerunt. Hippocrates in aphorismis docet, crassa, & obesa corpora, quæ crecedi mensuram compleuerint, nisi citò ablatione sanguinis imminuantur, in paraly sim, & pessima morborum genera erumpere, & idcirco necessariã esse demptionem, vt rursus habeant in quæ possint crescere; non enim manere in vno statu naturam corporum, sed aut crescere semper, aut decretere, nec posse viuere animal, nisi crescendi capax sit. Vnde & Galenus vir doctissimus Hippocratis interpres; Athletas, quorum vita, & ars sagina est, dicit, in exhortatione medicinæ, nec viuere posse diu, nec sanos esse; animasque eorum ita nimio sanguine & adipibus, quasi luto inuolutas, nihil tenue, nihil caeleste, sed semper de carnibus, & ructu, & ventris ingluuie cogitare.

Quare in concilio Aquisgranensi primo, in quo Canonici viuendi regula præscripta est, legitur: Solet in ^{2 cap. 12.} Canonorum congregationibus irrationabiliter, atque indiscretè fieri, vt nonnulli clerici, qui & diuitiis affluunt, & aut parum, aut nihil utilitatis ecclesiæ conferunt, maiorem cæteris diuinum strenuè peragentibus officium, annonam acciperes cum hoc ita fieri debere nusquam, nec in auctoritate scripturarum, nec in traditionibus sanctorum Patrum possit quoquo modo sancitū reperi. Sed quia huiusmodi factū nulla auctoritate fulcitur, sed magis gulæ, imo auaritię causa cõstat esse inolitum,

M iij restæ

*Qualibus vitæ
dum sit cibus.
e. ne tales de
cõsecrat. dist. 5.*

*Morbi ex satu-
ritate nimia
conciantur.*

*Crassorum cor-
porum pericu-
la, & mala.*

*Corpora in vno
statu non man-
nent.*

restat, vt falce iustitiæ refecetur, & aequitatis conficiatur
iisdem locis, in quibus fit, prorsus abdicetur. Est tamen
rationabile, iustumque coram Deo, & hominibus
vnaquaque canonica congregatione, à minimo usque
ad maximum, cibum, & potum omnes aequaliter
pian, hi etiam videlicet, qui propter aliquam vultu
in numero Canonicorum sunt admissi. Quamquam
rique subditorum à Prælatibus rebus quibuslibet aliis
ceteris merito soleant honorari, in hac tamen for
te, seclusa personarum acceptione, vna debet esse
potus aequalitas esse.

Et in formula viuendi Canonicorum in concilio
demensi edita^a habetur: Sit Canonicorum mensa
galis, de cibis simplicibus, non nimis delicatis, nec
grossis, sed mediè temperatis, quia hoc expedit
tatem corporis^b. Finitis igitur diuinis, quando
dendi tempus aduenit, cum omni sobrietate, & con
dine Canonicus cibum sumat, semper; Benedictionem
mittendo flexis genibus, vel reuerenter stando.
mofynam aliquam corporalem, si facultas adesse
similiter & spiritualem, scilicet, De profundis, can
lecta pro animabus in purgatorio detentis, & similibus
afflictis, & tribulatis aliquid potest breuiter men
tare, prout Dominus dederit^c. Modum in com
teneat, quem D. Bernardus describit, vt scilicet
cibum, & potum sumat, singulos morsellos bene
cando, quia tunc dulcius sapit, nutrit melius, & digere
salubrius. Omnino memor sit sanctorum angelorum
sentiam adesse, in quorum conspectu se reuertetur
debet^d. Faciat etiã sibi aliquid legi de diuina scriptura
vt non sola fauce corporale cibum sumat, & mensa
ferculo fraudetur. Si verò lector non habet, tunc post
brum ante se, & quantum potest legat pro habenda mensa
spirituali^e. Coniuiia & hospites, & nundinas, & de
tiones, & cõcurfus hominum studeat cuitare, quia
Hieronymo, sunt quasi quadã catene voluptatis. Quia
talia diligit, Christo displicet. Si tamen hospites pa
res, aut religiosos habuerit; aut viros boni testimonii
qui eum à bono proposito non retrahant, laudabile
Facto prandio, gratias dicat, simul dolendo si in

^a anno 1539.

Qualia Canonicorum debent esse mensa.

^b cap. 14. in form. viuen.

Canonicorum d. conc.

Vide Tertull.

lib. apol. aduers.

gent. cap. 39. c. fin. dist.

44. Et Hieronymus.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

in epist. ad Eusebium.

do, aut mensura excedit, quia secundum sententiam B. Augustini, raro potest debita mensura seruari. Ait enim: Certo quotidie aduersus manducandi concupiscentiam, & bibēdi; & quis est, qui non rapitur aliquantulum extra metas necessitatis? Deinde potest pro recreatione, quasi spatiando transire, sine magno motu, quia hoc est sanum. Ecclesiastici enim, qui volunt sollicitē suum officiū exercere, non habēt tempus pro grossis laboribus faciendis. Et ergo debent se diligentius regere in diebus quotidianis, ne in diuino officio inhabiles fiant. Posthac si naturæ suæ conuenit, potest parū quiescere, & maximē in aestate, ne caput grauetur. Reliquū tempus usque ad uesperas, potest liberē expendere sicut placet, uidelicet scribendo, legendo, carpentando, aut in hortulo aliquid plantādo, siue cum familia colloquendo de cura rei familiaris, & necessariis domus. Semper illud obseruādo, ne cor nimium elongetur à Deo, quia alias difficulter redibit in pristinam deuotionem. Si autem sentit se grauatū, tunc potest honesta colloquia, & solatia admittere. Cum autem uesperarum tempus aduenerit, tunc præparet se ad illas iuxta ritum, & morem ecclesiæ suæ. Denique cœnandum est, procedat sicut dictum est de prandio. Si uero ieiunium extiterit, tunc secundum consuetudinē potest aliquid gustare, siue de speciebus, siue torta cum potu competenti. Semper tamen obseruandum est, quod cœna frugalis sit, & sobria: Alioquin multa inconuenientia sentiet. Mirum est dicere, quomodo nonnulli de eleemosynis pauperum, ventrem replent, ultra quā digerere possunt. Quod si gratis huiusmodi deliciae darentur, forte simplex malum esset, scilicet corporis debilitatio. Nunc autem animæ grauamen accrescit, pro eo quod vix aliquis potest satisfacere pro eleemosynis, etiam si tantum extremum victum, & uestitum inde susceperet. Quid ergo de iactura hac tam grandi tepularum, & deliciarum? De hac sunt horrendæ sententiæ B. Hieronymi, & Bernardi. D. uero Gregorius libro primo moral. cap. 5. dicit conuiuia sine culpa vix celebrari posse; magnaque purgatione sacrificiorum diluendas esse epulas conuiuiorum. Nonnulla

a lib. 10. confessionū cap. 31.
b d. loco cap. 43
Quid faciendū
si caronicis
post prandium.

c d. loco c. 44.

d d. loco cap. 45
De cœna.
e d. loco c. 46.
f cap. 47.

g d. loco c. 48.

M iiij   nulla

nulla quippe sunt vitia quæ à conuiujs aut sepan possunt, aut certè nequaquam possunt. Penè enim per epulas comitatur voluptas, cumq; venter re lingua defrenatur, & cor ad inane gaudium re

Quomodo vespere eundum sit cubitum, & mane surgendum.
CAP. VIII.

Quid post cenam faciendum sit.

à d. loco cap. 49. & 50.

Quid sciendum antequam lectum ingreditur.

b in d. form. cap. 51. & 52. Praefectus Soldatit. B. Mar. Colo. par. 1. piar. et Christi. instit. tit. de modo mane surg. & vesp. incumben.

Quomodo mane sit surgendum.

COMPLETO denique die quorundam quod nihil post cenam loquantur, sed ad rium festinaat pro exercitijs spiritualibus. tem honestè quis recreari voluerit cum familia, inconueniens. Quo factò antequam lectum per ligenter se recolligat, quomodo diem expedit negligentijs veniam petendo; & si aliqua notata cata, licet venialia, inueniat se admisisse, diligenter scribat, ne obliuiscatur, vt castino die ea coram De bene autem gestis gratias agat simul rogans, vt futuram noctem sibi salubrem, & in puritate stitate, & sine omni dæmonum infestatione pertransire concedat, quatenus iterum mane surgens ipsum cum omnibus Sanctis laudare mereatur. etiam aliquid boni studeat cogitare, donec sancta cogitatione obdormiat. Nam sicut quietas corporis valetudini, vel prodest, vel officina diurnam animi compositionem magni refert, vespere incumbens, nocte quiescens; mane euigilans, que è lecto consurgens te habeas. Et quia manus mi collectio ferè ex vespertino tempore pendet, idcirco præter alia, quæ dicta sunt, petatur à Deo pro vera cognitione, & detestatione peccatorum actò die commissorum, & seriò proponatur in cum Dei gratia vitæ emendatio, & maxime in castis, in quæ sapius, aut grauius eo die lapsus foret Christum Dominum nostrum, vt lecto, & mientia ea nocte adesse dignetur cum matre sua, & sima, angelo custode, sanctisq; patronis, ad quam presentes, mens etiam & oratio conuertatur. talique sancta cogitatione obdormiendum.

Vbi verò primum euigilamus, vel nocte, vel mane surgendum summoperè est, ne primitias cogitationis